

2008-07-05

Kulturdepartementet
103 33 STOCKHOLM**Betänkandet SOU 2008:26 Värna språken- förslag till språklag**
(Dnr Ku2008/664/KV)**Sammanfattning**

Hovrätten ställer sig i bakom utredningens förslag med vissa tillägg och förtydliganden när det gäller lagregleringen av svenska språket och andra språk.

Hovrätten anser att det vore lämpligare att reglera svenska språkets ställning som huvudspråk i grundlag. En enhetlig reglering bör enligt hovrättens mening införas för såväl allmänna domstolar som för förvaltningsdomstolar när det gäller skyldighet att anlita tolk och översätta handlingar.

Författningsförslag – lagtextens utformning

- Syftet med lagen skulle enligt hovrättens uppfattning kunna uttryckas tydligare om innehållet i § 4 om att svenskan är huvudspråk togs in redan i § 2.

- I 7 § anges att de nationella minoritetsspråken är samiska, finska, meänkieli, romani chib och jiddisch. I 15 § 1p anges att den som tillhör en nationell minoritet skall ges möjlighet att lära sig utveckla och använda minoritetsspråket. Det kan enligt hovrättens mening ifrågasättas om det inte hade varit tydligare att i lagtexten eller specialmotiveringen ange att med samiska avses nordsamiska, lulesamiska och sydsamiska samt att ange vilka variteter av romani chib som man anser ska omfattas av språklagens bestämmelser.

Avsnitt 12.1.1 - grundlag eller vanlig lag

Hovrätten anser att svenska språkets ställning som huvudspråk är en så viktig fråga att den bör regleras i grundlag. Men som utredaren framhåller är detta en fråga för grundlagsberedningen att ta ställning till.

Avsnitt 12.2 - i vilken utsträckning ska vi lagstifta om språk

Hovrätten instämmer med förslaget att i lag definiera svenska språket som huvudspråk. Hovrätten är också positiv till att de nationella minoritetsspråkens och teckenspråkets ställning regleras i lag. Redan idag finns regionalt tillämplig lagstiftning som berör rätten att använda samiska, finska och meänkieli hos myndigheter och domstolar belägna i vissa norrländska kommuner. Effekterna av denna lagstiftning har utvärderats. Det har visat sig att minoritetsspråken genom lagstiftningen har blivit synliggjorda och fått en högre status (SOU 2005:40 sid. 151). Det finns därför anledning att anta att en lagreglering av svenskan, så som utredningen anger, kommer att synliggöra betydelsen av språk och leda till en statushöjande effekt för svenskan och andra språk som tas upp i lagen samt leda till en ökad medvetenhet i frågor som rör språkanvändning.

Avsnitt 12.10.5 - inget enhetligt förslag om rätt till tolkning och översättning i domstol

Hovrätten anser att det är angeläget att införa en enhetlig reglering för såväl allmänna domstolar som för förvaltningsdomstolar när det gäller skyldighet att anlita tolk och översätta handlingar.

Avsnitt 12.11 - klarspråk i offentlig verksamhet

Hovrätten delar utredarens bedömning att det är av grundläggande betydelse för den enskildes rättstrygghet och för förtroendet hos allmänheten att myndigheter och andra organ som företräder det allmänna använder ett språk som den enskilde medborgaren kan förstå.

När det gäller domstolarna innebär detta att domskrivningen bör utvecklas på ett sådant sätt att domskälen och skälen för att beslut så långt det är möjligt kan förstås även av parter som saknar juridiskt ombud och som inte själva har juridisk utbildning. Den statliga Förtroendeutredningen (JU 2007:08) har i uppdrag att föreslå metoder för att hur domstolarna systematiskt skall kunna arbeta med att göra språket i domar och beslut begripligare för medborgarna.

Avsnitt 12.15.2 - förutsättningarna för den enskildes tillgång till språk

Hovrätten instämmer i förslaget att det allmänna skall ha ansvar för att ge den som är bosatt i Sverige möjlighet att lära sig, utveckla sina kunskaper i och använda svenska, nationella minoritetsspråk och teckenspråk. Hovrätten vill dock understryka vikten av att resurser i form av tillgång till lärare m.m. ställs till förfogande för att denna bestämmelse skall kunna förverkligas. Av utredningen framgår i avsnitt 9.2.2 att det finns brister i lärarkompetensen och att statusen för

modersmålsundervisningen och för ämnet svenska som andraspråk är låg. När språkets ställning nu lagregleras är det enligt hovrätten angeläget att se till att det finns praktiska förutsättningar att få tillgång till lärare som kan undervisa i svenska som andraspråk och i minoritetsspråken och teckenspråket. I annat fall riskerar lagstiftningen att bli verkningslös.

Detta yttrande har beslutats av hovrättspresidenten Gunnel Wennberg. I handläggningen har också hovrättsrådet och vice ordförande Lennart Morard samt verksamhetsutvecklaren och hovrättsassessorn Marie B. Hagsgård (föredragande) deltagit.

Gunnel Wennberg

Marie B. Hagsgård